

МЕКТЕПТИН ТАРБИЯЛЫК САБАКТАРЫ

5-класс, 4-чейрек

Тема: “Ата-энен сен жөнүндө камкордук көргөн, эми сен ата-энен жөнүндө ойлон. Үй-бүлөнүн мүчөлөрүнүн этикасы”

Кыргыз билим берүү академиясынын
илимий кызматкери: **Алымбаева Бермет Бекешовна**
alymbaevabermet18@gmail.com

www.kao.kg

Саламатсыңарбы балдар!

Бүгүнкү биздин өтүлүүчү сабактын темасы “Ата-энең сен жөнүндө камкордук көргөн, эми сен ата-энең жөнүндө ойлон. Үй-бүлөнүн мүчөлөрүнүн этикасы”.

Үй-бүлө — бул ыйык нерсе. Бул кичинекей мамлекет. Ошол мамлекетте тынчтык, бейкутчулук болсо, ал үй-бүлө элге үлгү боло алат.

Сабактын максаты:

- Окуучулар ата-эне, ага-эже тууралуу акыл-насаат айтып, ата-эненин асылдыгын, ыйыктыгын даңктоого үйрөнөт;
- Окуучулар ата-эне тууралуу сүйлөө кебин, логикалык ойлоонусун, аң-сезимин өстүрөт;
- Окуучуларды адептүү, ата-эне сыйлаган, бир туугандарга жакын, сылык мамиле жасоого тарбиялайт.

Сабактын жабдылышы:

- Ата-эне жөнүндө сүрөттөр, макал-лакаптар, накыл сөздөр, китептер, кошумча маалыматтар.
- Видео сылжалар You Tube.

Ата-эне – бул уул-кыздын эч нерсеге алмашкыс жана эч нерсеге тендешсиз дөөлөтү!

*Атам менин жашоодогу тирегим,
Бүт мээримин чачкан эне билемин.
Ата-энем эч нерсеге алмашкыс,
Арнап келет бизге дайым жүрөгүн.*

(Бермет Алымбаева)

Ата, эне жана бала деген ыйык сөздөр жаткан ушул үч түшүнүк комуздун үч кылы сыңары өз ара айкалыша жаңырып, эл турмушунун бардык тарабын бирдей камтып, кыргыз элинин кылымдаган акыл-ой кеменгерлигин толук чагылдырып көрсөткөн туу дөөлөттөр болгон. “Ата-аска зоо, эне мөлтүр булак, бала шам чырак”. Чынында, ар бир ата-эне балдары үчүн жанып күйгөн шам.

Ата-эненин максаты

Балдарына берген эң мыкты белеги – анын татыктуу терең таалим-тарбиясы. «Куш уядан эмнени көрсө, учканда ошону алат», демекчи, баланын өз алдынча калыптануусу, коомдогу орду, мунун баардыгы ата-энеге байланыштуу.

Ошол үчүн ата-эне – өмүр башаты, адам жашоосунун түбөлүктүүлүгүнүн тиреги!

Ал эми бала болсо ата-эненин ар бир сөздөрүн ыйык тумар катары жан дүйнөсүнө сиңирип алып, эли-жерине жакшы кызмат кылганга аракет кылып, тоо дайрасындай толкуп-ташыган өмүрүндө өрнөктүү эмгектенип, «адам» деген атка кир жугузбай, бийик кармап жашаган инсан болуш керек.

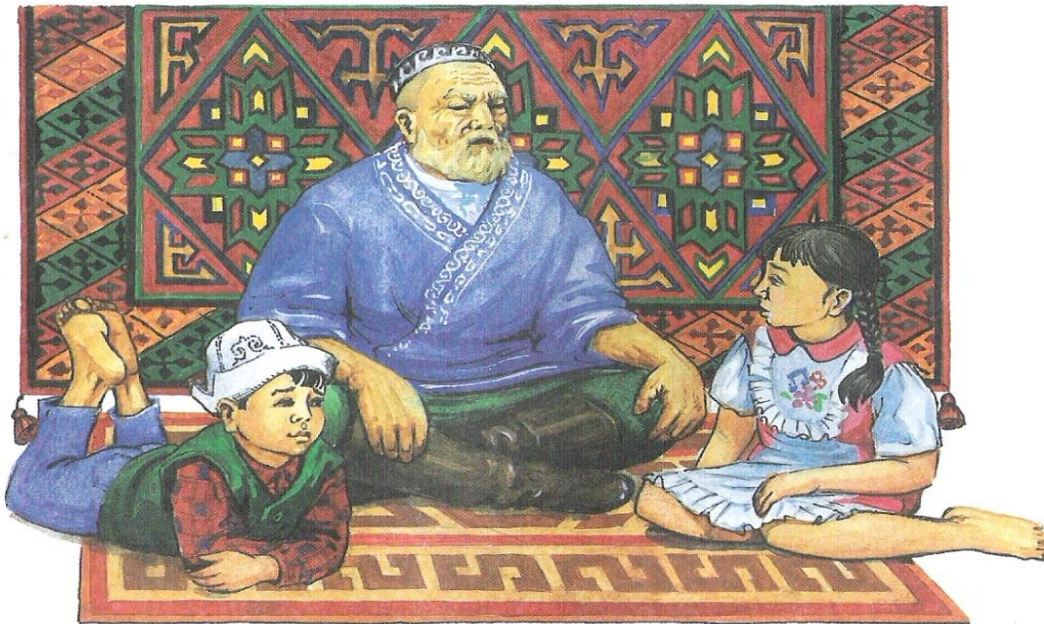
Адам баласы ата-энесиз жаралбайт. Ошондуктан биз үчүн ата-энеден артык эч ким жок. Алардын баркына жетүүгө аракеттенели! Аларды сыйлайлы, татыктуу балдардан бололу. Ата-энеңдин жеңилин жерден, оорун колдон алалы!

Ата-эненин үй-бүлөдө кандай орду бар?

- Аны силер билишиңер керек, мисалы, ата-кара күч жагынан күчтүү, маселе чечүүгө чечкиндүү, үй-бүлөнүн, ата-мекендин коргоочусу.
- Кыргыз баласы атасын сыйлап төргө отургузуп ысык чайын сунган, атанын акылы менен акылдашып келген. “Ата көргөн ок жанат, эне көргөн тон бычат”, - демекчи, атанын сөзү ок болот деп сестенип келген акылдуу улан-кыздар.
- Ата деген - башталыш. Деңиз суусу дарыядан, дарыя булактан башталгандай сен атадан башталгансың. Сен — атаңдын уландысысың.

Ата тарбиясын кандай түшүнөсүңөр?

- Ата – үй-бүлө кыйынчылыктарын, балдардын азап-тозогун жүктөп бараткан кербен сыяктанат, ал ошол эле кезде коом, көпчүлүк менен өз үй-бүлөсүн туташтырып турган руханий да, материалдык да көпүрө. Ошол үчүн атаңарга жаман сөз айтпаш керек, акаарат келтирбеш керек. Жылуу сөзүңөр менен дайыма көңүлүн алгыла. “Ата ыраазы – Алла ыраазы”.

Үй-бүлөнүн бекем болуусуна атанын орду бараандуу, анткени камкор атанын аракеттери үй-бүлөнүн бекем болуусуна шарт түзөт.

Эне тарбиясын кандай түшүнөсүңөр?

Үй-бүлөдөгү эң чебер жана акылман – бул эне. “Аял үйдүн куту, турмуштун туткасы” – деп бекеринен айтылбаса керек.

Эми силерге бир улуу макалды айтып көрөйүн. “Бейиштин ачкычы эненин таманында” – деп энени ыйык тутушкан. Ушул макалды чечмелеп көрөлүчү: “Бейиш – бул түбөлүк бактылуу жашоо” – дейбиз. Мына ушул чыныгы бактылуу жашоо – энелерибиздин таман алдында.

Ал эми “Эне” – деген ким? “Эне” деген үч тамгадан турган сөз, өзүнө канчалаган кереметти камтып турат. Эне – бул дүйнөдөгү эң кымбат, эң ыйык асыл зат.

Ал – үй-бүлөнүн куту, жашоонун башкы каарманы, тилеги, нур чачыраткан жарыгы, жанып турган жылдызы, айтор, бардык жакшылыкты өзүнө камтып турган мээримдүү, боорукер, балдарына болгон сүйүүсү чексиз, жан дүйнөсү назик жан. Энени урматтап сыйлай билүү – биздин ыйык милдет.

Эненин мээримини балага дем берип, ыйманын ысык кылып турган. “Мээр” деген нерсеге эне жакын болгон. Ошол үчүн айтылат “энеңе мээрин керек, атага дээрин” керек деп.

“Эне сүйүүсү күн шооласы сыяктуу болот” – дегендей энелик сүйүү агылып-төгүлүп, айкөл мээрмандыгы дайыма балдардын жүрөгүндө. Эне деген улук сөз, жакшылап аңдасак, бул-сен чоңоюп эр жетип, төбөң көккө тийип, канчалык көкөлөп өспө, канчалык атак-даңкка жетип зор болбо, баары бир сенин башатың, башталышың турбайбы.

Бүгүнкү сабактан эмнени түшүндүрө балдар?

Суроо, тапшырма.

- Сен ата-энеңдин тилин аласыңбы?
- Аларды сыйлайсыңбы?
- Акыркы жолу ата-энеңди качан кубанттың?
- Үйүндө ата-энеңе кандай жардам бересиң?

Класстык сааттын биринчи бөлүмүн аяктап жатып ыр саптары менен бүтүргүм келип турат:

Салыштырсак кең дүйнөгө барабар,
Ата-энелер ыйыксыңар, асылдар.
Ата-энелер балдар үчүн жан кыйган,
Бар болгула, оо аталар, апалар!

Үй тапшырма:

«Ата тарбиясын көргөн тартиптүү, эне тарбиясын көргөн адептүү» — деген макалды чечмелеп дептериңерге жазгыла.

Аткарган тапшырмаларыңарды мугалимиңерге жөнөтөсүңөр.

Баарыңыздарга чоң рахмат!!!